

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 28a/2017

pentru controlul constituționalității articolului 15/1 alin. (3)
din Codul funciar nr. 828-XII din 25 decembrie 1991

(terenurile aferente instituțiilor de cult)

CHIȘINĂU

27 iulie 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Tudor PANȚÎRU, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 16 martie 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 27 iulie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La 16 martie 2017, Consiliul municipal Bălți, în baza Deciziei nr.2/44 din 23 februarie 2017, a adresat Curții Constituționale sesizarea pentru controlul constituționalității prevederilor articolului 15/1 alineatul (3) din Codul funciar nr. 828-XII din 25 decembrie 1991.

A. Motivele sesizării

2. Motivele sesizării, astfel cum au fost expuse de autor, pot fi rezumate după cum urmează.

3. La 25 decembrie 1991, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Codul funciar nr. 828-XII.

4. Prin Legea nr. 1006-XV din 25 aprilie 2002 pentru modificarea și completarea Codului funciar, Parlamentul a introdus în Codul funciar articolul 15/1 [*Terenurile instituțiilor de cult și ale cimitirelor*].

5. Articolul 15/1 alineatul (3) al codului stabilește că „*proprietarul bisericii și altor construcții de pe lângă ea este concomitent și proprietarul terenurilor aferente în hotarele existente*”.

6. În opinia autorului sesizării, prevederile articolului 15/1 alin. (3) din Codul funciar contravin dispozițiilor articolelor 7, 9 alin. (1), 31 alin.(4), 46 alin. (2) și (3), 53 alin. (1) și 109 alin. (1) și (2) din Constituție.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 109

Principiile de bază ale administrării publice locale

„(1) Administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

(2) Autonomia privește atât organizarea și funcționarea administrației publice locale, cât și gestiunea colectivităților pe care le reprezintă.

(3) Aplicarea principiilor enunțate nu poate afecta caracterul de stat unitar.”

8. Prevederile relevante ale Codului funciar nr. 828-XII din 25 decembrie 1991 (republicat în M.O., 2001, nr. 107, art. 817) sunt următoarele:

Articolul 15/1

Terenurile instituțiilor de cult și ale cimitirelor

„[...]

Proprietarul bisericii și altor construcții de pe lângă ea este concomitent și proprietarul terenurilor aferente în hotarele existente.

[...]”

9. Prevederile relevante ale Legii nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională (publicată în M.O., 1995, nr. 8, art.86) sunt următoarele:

Articolul 25

Subiecții cu drept de sesizare

„Dreptul de sesizare îl au:

[...]

j) consiliile unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, Adunarea Populară a Găgăuziei (Gagauz-Yeri) – în cazurile de supunere controlului constituționalității legilor, regulamentelor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor, ordonanțelor și a dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, care nu corespund art. 109 și, respectiv, art. 111 din Constituția Republicii Moldova.”

10. Prevederile relevante ale Codului jurisdicției constituționale nr.502-XIII din 16 iunie 1995 (publicată în M.O., 1995, nr. 53-54, art.597) sunt următoarele:

Articolul 38 Subiecții cu drept de sesizare

„(1) Curtea Constituțională exercită jurisdicția constituțională la sesizarea făcută de:

[...]

j) consiliile unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, Adunarea Populară a Găgăuziei (Gagauz-Yeri) – în cazurile de supunere controlului constituționalității legilor, regulamentelor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor, ordonanțelor și a dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, care nu corespund art. 109 și, respectiv, art. 111 din Constituția Republicii Moldova.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

11. În motivarea sesizării, autorul, invocând art. 109 din Constituție, menționează că autonomia locală presupune, inclusiv, exercitarea de către autoritățile publice locale a dreptului de proprietate asupra bunurilor proprietate publică, atribuite la bunurile din domeniul public și cel privat. Însă modul în care sunt aplicate dispozițiile articolului 15/1 alin. (3) din Codul funciar de către instanțele judecătorești, la atribuirea terenurilor aferente bisericii și altor construcții de pe lângă ea, privează unitatea administrativ-teritorială de bunurile sale, contrar prevederilor art. 9 și art.46 din Constituție.

12. În susținerea neconstituționalității prevederilor articolului 15/1 alin. (3) din Codul funciar, autorul sesizării a invocat dispozițiile articolelor 7, 9 alin. (1), 31 alin. (4), 46 alin. (2) și (3), 53 alin. (1) și 109 alin. (1) și (2) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând sesizarea, Curtea constată următoarele.

14. Curtea reține că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor.

15. Curtea menționează că articolele 25 lit. j) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. j) din Codul jurisdicției constituționale abilitază consiliile unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea cu dreptul de a sesiza Curtea Constituțională – **în**

cazurile de supunere controlului constituționalității a legilor care nu corespund art. 109 din Constituția Republicii Moldova.

16. Curtea reiterează că prerogativa care i-a fost acordată prin articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.

17. Curtea reține că obiectul controlului de constituționalitate îl constituie dispozițiile articolului 15/1 alin. (3) din Codul funciar, potrivit cărora:

„Proprietarul bisericii și altor construcții de pe lângă ea este concomitent și proprietarul terenurilor aferente în hotarele existente.”

18. Din conținutul sesizării, Curtea observă că autorul, criticând dispozițiile legale enunțate supra, a invocat prevederile articolelor 7, 9 alin. (1), 31 alin. (4), 46 alin. (2) și (3), 53 alin. (1) și 109 alin. (1) și (2) din Constituție.

19. În speță, deși inițial sesizarea a fost declarată admisibilă, examinând suplimentar materialele dosarului, Curtea a constatat următoarele.

20. Curtea relevă că consiliile unităților administrativ-teritoriale sunt abilitate cu dreptul de a sesiza instanța de contencios constituțional **doar în raport cu principiile consfințite de dispozițiile art. 109 din Constituție**, și anume principiul autonomiei locale, al descentralizării serviciilor publice, al eligibilității autorităților administrației publice locale și al consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

21. Prin urmare, Curtea nu poate reține criticile autorului sesizării în raport cu prevederile constituționale cuprinse în art. 7 privind supremația Constituției, art. 9 referitor la principiile fundamentale privind proprietatea, art. 31 privind libertatea conștiinței, art. 46 privind dreptul la proprietate privată și protecția acesteia și art. 53 privind dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică.

22. Totodată, Curtea constată lipsa unei legături indisolubile de conținut între prevederile contestate și principiul autonomiei locale, consacrat de dispozițiile art. 109 din Constituție. Or, prevederile art. 15/1 alin. (3) din Codul funciar, potrivit cărora proprietarul bisericii și altor construcții de pe lângă ea este concomitent și proprietarul terenurilor aferente în hotarele existente, nu interferează cu principiul constituțional privind autonomia locală.

23. De altfel, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că prin autonomie locală se înțelege dreptul și capacitatea autorităților locale de a rezolva și de a gira în cadrul legii, sub propria lor răspundere și în favoarea populației locale, o parte importantă din treburile publice (HCC nr.71/1999, HCC nr. 19/2013, § 41, HCC nr. 2/2014, § 93).

24. De asemenea, Curtea a statuat că autonomia locală înseamnă dreptul colectivităților de a-și satisface propriile interese legale fără amestecul autorităților centrale, ea constituie un complex de atribuții date în competența organelor de administrare publică locală. Atribuțiile transmise acestor organe sunt reglementate de lege, iar statul exercită, prin forme specifice, controlul asupra modului în care se execută (HCC nr. 36/1997, HCC nr. 17/2003).

25. Așadar, în temeiul celor menționate *supra*, Curtea reține că sesizarea este vădit nefondată și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea depusă de către Consiliul municipal Bălți privind controlul constituționalității articolului 15/1 alineatul (3) din Codul funciar nr. 828-XII din 25 decembrie 1991.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Tudor PANȚÎRU

*Chișinău, 27 iulie 2017
DCC nr. 76
Dosarul nr. 28a/2017*